

Asia: VN/15985/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksen luonnoksesta laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen edistämisvelvollisuus)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valteri-koulun / Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuuden edistämisvelvoite).

Valteri-koulu (myöhemmin Valteri) kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuuslain muutosluonnoksesta (varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuuden edistämisvelvoite).

Valteri pitää yhteiskunnan rakenteiden inklusiivisuuden lisäämistä, lasten ja perheiden oikeuksien ja yhdenvertaisuuden vahvistamista ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden oikeuksien turvaamista koko yhteiskunnan toiminnan keskeisinä päämäärinä. Valterin näkemyksen mukaan yhdenvertaisuuslain 6a§:n esitetyt muutokset heikentävät merkittävästi yhdenvertaisuuden suunnitelmallista edistämistä varhaiskasvatuksessa ja kyseenalaistavat lapsen oikeuksia. Valtioneuvosto on antanut elokuussa 2023 tiedonannon yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä ja esitellyt poikkihallinnollisen toimenpideohjelman, jolla vahvistetaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa ja kaikissa oppilaitoksissa. Ehdotettu lakimuutos on ristiriidassa näiden kanssa.

Valterin näkemyksen mukaan yhdenvertaisuuden edistämisen ja ylläpitämisen tulee alkaa mahdollisimman varhain – ehdottomasti jo varhaiskasvatuksessa. Tällöin kyse ei ole yksittäisten toimintatapojen, vaan koko toimintakulttuurin muuttamisesta. Lasten ja perheiden yhdenvertainen, syrjimätön kohtelu varhaiskasvatuksessa heijastuu koko yhteiskuntaan. Sillä on mahdollisuus ennaltaehkäistä myöhempiä haasteita ja vähitellen muuttaa koko yhteiskuntaa suuntaan, jossa kaikenlainen monimuotoisuus otetaan itsestään selvästi huomioon sekä suunnittelu- että toteutusvaiheessa varhaiskasvatuksessa, koko opinpolulla ja laajemmin koko yhteiskunnassa.

Omassa työssämme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen päivittäistä arkea toteuttavien toimijoiden kanssa me valterilaiset näemme konkreettisesti, miten moninaisena arki näyttäytyy eri varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden välillä myös yksittäisen kunnan sisällä. Kuntatasoinen asiakirjaohjaus johtaa helposti tilanteeseen, jossa ei päästä pureutumaan varhaiskasvatusyksiköiden todellisiin ja keskenään erilaisiin haasteisiin ja kehittämiskohteisiin. Koko kuntaa koskevissa suunnitelmissa asioita kuvataan niin yleisellä tasolla, että ne eivät lopulta yllä tukemaan heitä, joiden oikeuksia yhdenvertaisuussuunnitelmalla erityisesti turvataan. Valterin tekemän työn näkökulmasta merkittävää on myös se, miten varhaiskasvatuksen tasa-arvoa ja vaikuttavuutta suhteessa muihin opintopolun vaiheisiin pidetään yllä ja miten ymmärretään varhaisten vuosien vaikuttavuus ja arvo todellisen inklusion rakentamisessa. Suomen kasvatus- ja koulutusjärjestelmää tarkastellaan kansainvälisissä vertailuissa usein ensimmäisenä lainsäädännön näkökulmasta ja Valteri pitää erittäin merkittävänä, että erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja heidän perheidensä oikeuksia korostetaan ja vahvistetaan lainsäädännön keinoin sen sijaan, että heidän asemansa vaarantuisi lakimuutoksen myötä. Lainsäädäntö kuvaa kansainvälisessä tarkastelussa sitä, millaisia asioita Suomi pitää tärkeänä ja turvaa lain voimalla.

Edellä kuvatuista syistä Valteri ei voi tukea yhdenvertaisuuslakiin esitettyjä muutoksia, joilla kumottaisiin säännökset varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisvelvoitteista, sekä kunnan velvoitteesta laatia sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatustoiminnan toimijoille yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Vierelä Anne

Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri - Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin Ohjauspalveluiden tiimi on esivalmistellut tämän tärkeän lausunnon johtava rehtori Anne Vierelän eteenpäin vietäväksi.